

Въ едно отъ своите изречения въ проза, Гете казва че „сѣщанската цѣнностъ на тѣй нарѣчените народни пѣсни е въ това, че тѣхните мотиви сѣ взети непосредствено отъ живота“ — и той, който е училъ отъ всичко и всички, е научилъ отъ простия народенъ пѣвецъ да не измисля, а да пѣе само за онова, което е преживѣлъ и прѣчувствувалъ. Въ цѣнното съкровище отъ писма и биографически бѣлѣжки, които Гете е оставилъ, изследователъ може да намѣри основата на всѣко едно негово творение, дори и на най-малката пѣсень, което подкрѣпя дълбоката правда на неговата исповѣдь, че той не е афектиралъ въ поезията си, че е пѣлъ само за онова що го е засѣгало за сърдце и нудило къмъ творчество ¹. И само като знаемъ какъвъ богатъ и разнообразенъ животъ е билъ отреденъ на тоя Lebensvirtuose, можемъ си обясни извънредното разнообразие на неговата поезия; всѣко, дѣло и най-бѣгло впечатление, весело, тѣжно, тихо или буйно, е ^{дѣло} ^и ^{най-бѣгло} ^{впечатление,} ^{весело,} ^{тѣжно,} ^{тихо} ^{или} ^{буйно,} ^е ^{замисляло} ^{отзивъ} ^{въ} ^{неговата} ^{душа} ^и ^{той} ^{го} ^{спазва} ^{за} ^{себе} ^{си} ^и ^{за} ^{насъ,} било въ нѣкоя проста спрѣтна пѣсень, мила като полско цвѣте, било въ вдъхновенъ химнъ, величественъ като развилняла буря. — А все пакъ надъ тая външна пѣстрота властвува ^{духътъ} ^{на} ^{висше} ^{единство,} отблъскъ отъ хармоничността ^{на} ^{художническата} ^{натура.} Всѣка пѣсень, — дори всѣкой редъ, настроение, картина — ^{истѣпва} ^{прѣдъ} ^{насъ} ^{за} ^{да} ^{ни} ^{заяви:} ето, познай ме, — азъ съмъ отъ Гете! Това вътрѣшно единство, проявлено ^{въ} ^{такава} ^{външна} ^{пѣстрота,} е отличително за поезията на Гете. То не е единството, напримѣръ, на Пушкиновите стихотворения, които, взети купно, правятъ едно цѣло, една поема, съ строга хармония на основното настроение; то не е и единството на Шиллеровата лирика, проистичаще изъ стройното му философско мировъззрение, въ което всѣко стихотворение е отделна часть отъ общия градежъ на неговата мисль. У Гете всѣка пѣсень живѣе отделно за себе си и основната връзка помежду имъ, туй което имъ придава единство, което ги отличава като негови, е уталоженостъта на чувството, спокойниятъ суверененъ погледъ на художникъ, чиято бистра душа всичко отражава ясно.

Една отъ главните причини на това спокойствие и яснота на чувствата въ Гетевата поезия е — че той не твори подъ непосредствено впечатление на преживѣното, а следъ дълго-

¹ Eckermann, Gespräche mit Goethe, III, 223. Ausg. Reclam